

Het Betere Boek: Ontdenk Afrika

Inhoudelijk verslag 2020

Inhoud

1. Algemene omschrijving en doelstellingen	3
Onze missie	3
Korte historiek Willemsfonds vzw	3
Het Betere Boek en De Bronzen Uil	3
2. Projectomschrijving	5
Het Betere Boek in beweging	5
1. Conceptnota Het Betere Boek: Ontdenk Afrika (2020)	7
2. Leestips van de curatoren: Top 10 & 20	9
Nadia Dala's top 10 auteurs fictie- en non-fictieboeken	9
Omar Ba's top 20 boeken	13
3. Overzicht (tour d' horizon) Literaire Wandeling Ontdenk Afrika in Gent	17
Selectie gedichten wandeling 'Ontdenk Afrika'	18
Films	19
4. Literair festival	21
5. Expo Arrival/Departure (9-28/10/20)	26
6. Streaming	28
7. De Bronzen Uil	29
3. Evaluatie Het Betere Boek	31
Concept & Partnerschappen:	31
Ticketverkoop	31
Literaire wandelingen	31
Streaming	31
Thema('s)	31
Curatoren	31
Vrijwilligers	31
Prijzen	32
Samenwerking	33

1. Algemene omschrijving en doelstellingen

Willemsfonds vzw is een sociaal-culturele vrijwilligersorganisatie, genoemd naar Jan Frans Willems, met als missie 'samen sterke verhalen maken'. Vanuit haar belangrijke taalpijler organiseert de vereniging al tien jaar lang Het Betere Boek en De Bronzen Uil, de enige Nederlandstalige debuutprijs.

Onze missie

Het Willemsfonds is dé sociaal-culturele vrijwilligersorganisatie die wereldburgers in Vlaanderen en Brussel samenbrengt en hen ontwikkelt tot vrije en ondernemende mensen, met respect voor ieders verhaal en mening.

We organiseren taal- en cultuurprojecten die het Nederlands, de individuele vrijheid, de universele mensenrechten en de vrije democratie koesteren en promoten. Onze activiteiten zorgen voor verbinding tussen mensen en motiveren hen om permanent te streven naar persoonlijke groei en nieuwe inzichten.

Met een liberale en vrijzinnig-humanistische blik kijken we naar de wereld. Zo geven we mee vorm en inhoud aan een dynamische samenleving met kritische burgers, waarin iedereen zich gerespecteerd en gewaardeerd weet, waarin elk verhaal telt.

Korte historiek Willemsfonds vzw

Het Willemsfonds werd in Gent opgericht op 23 februari 1851 ter verdediging van de Nederlandse taal en werd genoemd naar de toen pas overleden schrijver Jan Frans Willems. De stichting van het Willemsfonds wordt in Vlaanderen doorgaans gezien als het startpunt van de geschiedenis van het sociaal-cultureel werk. Het fonds verdedigde de taal door het Vlaamse volkslied aan te moedigen en taalwedstrijden te organiseren, betaalbare Nederlandstalige boeken uit te geven en algemene bibliotheken op te richten. Tegenwoordig is het Willemsfonds een culturele ontmoetingsplaats van liberaal-vrijzinnige signatuur waar vrijwilligers en medewerkers van gedachten kunnen wisselen, een eigen mening kunnen vormen en activiteiten organiseren. Sinds 1868 is het hoofdkwartier gevestigd in het Lakenmetershuis op de Gentse Vrijdagmarkt.

Het Betere Boek en De Bronzen Uil

Het Willemsfonds organiseert elk jaar het literair festival Het Betere Boek, waar De Bronzen Uil wordt uitgereikt. De Bronzen Uil is sinds 2011 de Nederlandstalige literaire debuutprijs. Een professionele jury leest alle ingestuurde debuutromans. Daarnaast is er ook een Publieksprijs. Sinds 2020 werkt het Willemsfonds voor De Bronzen Uil samen met het Algemeen-Nederlands Verbond en is zo intussen de enige grote literaire onderscheiding voor een Nederlandstalig literair debuut. Het prijzengeld voor de winnaar bedraagt op dit moment € 10.000.

Het Betere Boek geeft aandacht aan Nederlandstalige en vertaalde boeken (fictie en non-fictie), die passen binnen een jaarlijks wisselend thema, in het verlengde van de werking van het Willemsfonds. Zo maken bezoekers kennis met literatuur door middel van interviews en panelgesprekken met veelbelovende debutanten en gevestigde waarden binnen het literaire veld in binnen- en buitenland. Op initiatief van de curatoren komen ook andere disciplines aan bod. Sinds 2020 gaan we jaarlijks op

zoek naar twee co-curatoren die het thema multidisciplinair invullen, al blijft de focus op literatuur te liggen, waardoor we ons literair festival op een actuele manier vorm en inhoud geven. Zo wordt Het Betere Boek een sensibiliseringsinstrument om verbinding en openheid in de hand te werken, wereldwijde uitdagingen aan te snijden en na te denken over manieren om onze samenleving op een creatieve en artistieke manier heruit te vinden. Via het systeem van co-curatorschap stellen we creatieve samenwerking en ontmoeting tussen twee artistieke persoonlijkheden centraal, uitgaande van het idee om bruggen te bouwen in een geest van partnerschap en co-creatie. We besteden zo bijzondere aandacht aan de dynamiek van culturele hybriditeit en leggen de nadruk op hedendaagse literaire creaties van kunstenaars gelinkt aan het thema. Op die manier dragen we bij aan een actief wereldburgerschap in onze maatschappij met meer openheid en verbondenheid als doel. Zo gaan we stereotypen en elke vorm van polarisatie en discriminatie tegen. Kortom, Het Betere Boek bevordert sociale cohesie, verdraagzaamheid en (wederzijds) respect.

Met Het Betere Boek trachten we de initiële doelstellingen van het Willemsfonds op een vernieuwende wijze te bereiken. Met andere woorden concretiseren we met dit literaire festival de missie van het Willemsfonds.

Door in 2020 te experimenteren met het co-curatorschap en 'Ontdenk Afrika' als thema te nemen, vernieuwden we de socio-culturele methodieken die gangbaar zijn. We focussen op de waarde van diversiteit als uitgangspunt doorheen de hele eigen werking van Het Betere Boek. Bovendien willen we hiermee een voorbeeld zijn in hoe je als hedendaagse, socio-culturele organisatie diversiteit in de gehele werking kunt omarmen. Hierin stimuleren we wereldburgers om een multifocale visie te ontwikkelen.

Het Betere Boek kiest ervoor om via Nederlandstalige literatuur mensen tot inzicht te brengen en op een andere manier naar de wereld rondom zich te laten kijken. Concrete doelstellingen daarbij zijn:

- Behouden en uitbreiden van de Nederlandse taal en cultuur in Gent door het aanbieden van een selectie uit het aanbod aan Nederlandstalige literatuur: nieuwe, kwalitatieve boeken uit Vlaanderen en Nederland.
- Promoten van het betere Nederlandstalige boek op een toegankelijke en laagdrempelige manier.
- Podium geven aan debuterende auteurs.
- Bevorderen van het lezen van Nederlandstalige romans.
- Gent een literair evenement geven met (inter-)nationale uitstraling.

2. Projectomschrijving

Het Betere Boek in beweging

In 2020 herdacht Het Betere Boek zijn formule en greep de gelegenheid aan om het literaire festival in een nieuwe, wendbare formule te organiseren waarbij:

1. Het accent ligt op betrokkenheid en beleving in kleine groepen.
2. De mogelijkheden van digitale, virtuele ontmoetingen ten volle benut worden.

Het Betere Boek werd een literaire wandeling (in kleine groepen op zondagen 30/08-3/10 of individueel doorlopend) en op de dag van het festival (zaterdag 10/10), in beperkte groepen op verschillende locaties. Het festival zelf bracht dus op onderstaande plekken in Gent een deel van het programma.

Voor 'Het Betere Boek: ontkenk Afrika' waren er meerdere partners:

1. De Krook: festivallocatie, startlocatie van de wandelingen, en actieve deelname aan de Publieksprijs van De Bronzen Uil via het platform van GentLees.
2. Vooruit (Domzaal): festivallocatie, afsluitlocatie voor sommige van de wandelingen. (als netwerksamenwerking)
3. Geuzenhuis: festivallocatie, afsluitlocatie voor sommige van de wandelingen.
4. Liberas: festivallocatie en thematische samenwerking rond het jaarthema met hun archief.
5. De Minardschouwburg: festivallocatie waar de prijsuitreiking van De Bronzen Uil plaatsvond en rond de diversiteit van deze prijs een debat plaatsvond.
6. Kunsthal Gent: residentie van een kunstenaar voor een artistieke reflectie rond het thema van Het Betere Boek en de hierbij aansluitende collectie van Liberas. Dit ging ook gepaard gaan met een presentatie en een Artist Talk de dag voor het festival.

Daarnaast waren er ook thematische partners die vooral voor de wandelingen een bijdrage leverden maar zich ook herkenden in het programma.

7. Zo is er Darna, Vlaams-Marokkaans culturenhuis dat jaarlijks en structureel partner wil zijn van Het Betere Boek als Gents ankerpunt voor hun literaire werking.
8. In 2020 was er ook Africalia dat het thema ondersteunde vanuit hun expertise.
9. Tot slot selecteerde Afrika Film Festival enkele films en documentaires die voorafgaand aan de wandelingen werden vertoond.

We vatten Het Betere Boek op als een boek met deze inhoudstafel:

1. Voorwoord: conceptnota als opzet
2. Inleiding: leestips van de curatoren (top 10)
3. Overzicht (tour d' horizon): literaire wandelingen
4. Literair festival
5. Expo: "arrival/departure"
6. Streaming
7. Expo Besluit of epiloog: rapport en publicatie als wandeling (o.a. voor onderwijs): nog in verwerking.

De Bronzen Uil met een eigen traject en een eigen jury werd op het festival ingeschakeld met de focus op het belang en de rol van uitgave en distributie voor een divers literair landschap en talentontwikkeling.

1. Conceptnota Het Betere Boek 2020: Ontdenk Afrika

Voor de editie 2020 van het literaire festival Het Betere Boek koos het Willemsfonds voor het ontgiften van onze literaire blik op het continent Afrika. We willen Afrika ontdenken. Hiervoor stelden we twee evenwaardige curatoren aan: Nadia Dala en Omar Ba.

Nadia Dala is docente Journalistiek & International Reporting aan de Thomas More hogeschool Mechelen. Ze was Fulbright-onderzoekster aan de "School of Communication" van American University in Washington DC en gastdocente "International Reporting" aan Georgetown University SCS in dezelfde stad. Ze verdiende haar sporen als journaliste bij de kranten De Morgen en De Standaard, en ook bij VRT waar ze naast journaliste en Canvas-presentatrice ook diversiteitscoördinator was. Ze is ook auteur van verschillende non-fictie én fictieboeken. Haar laatste roman "De Biecht" leverde haar een nominatie op voor de Diwan Awards in de categorie Kunst en Cultuur als meest verdienstelijke Belgische van Marokkaanse afkomst. In haar vrije tijd is Dala yogalerares, gespecialiseerd in trauma.

Omar Ba is historicus en consultant diversiteit & inclusie. Hij is internationaal actief en maatschappelijk geëngageerd rond mobiliteit, noord-zuid verhoudingen en migratie. Hij was directeur van het Platform Afrikaanse Gemeenschappen en betrokken bij tal van (culturele) organisaties, waaronder het 'European Network of People of African Descent' waarvan hij de voorzitter is. Hij publiceerde veelvuldig over diversiteit en collectieve geschiedenis. Hij heeft een breed cultureel netwerk en is begeistert door literatuur.

"Ontdenk Afrika" betekent een 'tabula rasa', verklaren de curatoren. 'Dat betekent dat we ons losmaken van zoveel mogelijk vooropgestelde meningen over schrijvend talent en literatuur uit Afrika, zowel positieve als negatieve.' Ba en Dala gaan voluit voor een zoektocht naar 'universele literatuur', dat wil zeggen de kunstvorm op zich die beroert en die zo sterk is dat hij geografische en mentale grensposten overstijgt. Met Ontdenk Afrika ging het Betere Boek in 2020 op doorreis van Noord naar Zuid en van Oost naar West. 'Landen als Marokko, Angola, Ivoorkust, Zuid-Afrika, ... Ze staan allemaal op gelijke voet.' Deze bewust onbevange visie roept uiteraard heel wat vragen op:

- Hoe catalogiseren we auteurs van dit continent?
- Zijn schrijvers uit de diaspora (geboren in Europa) in wezen ook Afrikaanse auteurs?
- Waarom maken we een onderscheid tussen zogenaamd Arabische en Afrikaanse literatuur uit het continent?
- Kan literatuur (en kunst in het algemeen) tegenwoordig nog wel Afrikaans, Arabisch of Europees zijn?
- En kunnen we de koloniale taal in onze Vlaamse literatuur beter duiden voor de lezer? Moet dit trouwens?

De thematiek roept meer vragen op dan er onmiddellijk beschikbare antwoorden zijn op korte tijd. Daarom organiseerden de curatoren dit jaar een boeiend voorprogramma, een uitnodiging voor lezend Vlaanderen om mee in dit proces te stappen. Een begin van antwoord valt in het

festivalprogramma af te lezen. Ook tijdens de gesprekken op het festival werden verder ingegaan op verschillende vragen. Eensluitende antwoorden zijn er (gelukkig) niet.

Op het festival zelf kwam dan de literaire verbeelding aan het woord. De centrale vraag was: 'Hoe ontdenken we Afrika?'. Hiervoor bekeken we Afrika vanuit verschillende perspectieven.

Als "Ontdenk Afrika" een 'tabula rasa' betekent, over welke 'tabula' hebben we het dan? Hoe kunnen we antropologische, geografische, wetenschappelijke, politieke, sociale, filosofische, mentale, levensbeschouwelijke, en vele andere grensposten overstijgen? Vanuit welk verleden vertrekken we om het hedendaagse beeld van Afrika in de toekomst te verbeelden?

1. In dit perspectief en als besluit van dit 'betere boek' stellen we als aanzet om Afrika verder te ontdenken drie concrete onderzoeksvragen voor: Wat is de kracht van de Afrikaanse verbeelding die de voedingsbodem is voor universeel gewaardeerde literatuur in welke taal of via welk communicatiemiddel dan ook? Hoe kunnen onze bibliotheken of literaire festivals, **Afrika een rechtmatige plaats en context geven in de realiteit?**
2. **Is Afrika een ruimtelijk omgrensd en eenduidig deelbaar continent?** Hierbij lichten we een aantal politieke systemen of filosofische overtuigingen door die doorheen de geschiedenis steeds andere grenzen getrokken hebben: koninkrijken, (de)kolonisering, apartheid, *Négritude*, panafricanisme, panarabisme, enzovoort. Tegelijk hebben tal van historische gebeurtenissen en bewegingen zoals Europese en Arabische slavenhandel, migratie, handel en globale mobiliteit vormgegeven aan een Afrikaanse diaspora, waarin elk individu zelf bepaalt hoe het zich zelf waarneemt, definieert en verbindt. Zijn we in staat om met deze meerduidigheid om te gaan om ons denken en onze verbeelding te herijken?
3. **In welke mate is 'Afrika' nog een bruikbare basis om te categoriseren?** Vanuit welke machtsbasis wordt de wereld universeel of polycentrisch genoemd? Houdt deze wereld ook rekening met de eerste mens (Lucy), de eerste wiskundige vondst (Ishango) of de hiërogliefen als één van de eerste communicatievectoren? Welke gevolgen heeft categorisering op onze beeldvorming? Welke woordenschat en betekenisverleningen bepalen ons vermogen tot (ont-)denken en verbeelden? Hoe passen we deze inzichten toe op de catalogisering in bibliotheken?

2. Leestips van de curatoren

Nadia Dala's top 10 auteurs fictie- en non-fictieboeken

I. Naguib Mahfouz , Nobelprijswinnaar Literatuur, Egypte

- Kinderen van de Gabalawi

Had ik op school meer auteurs uit Afrika gelezen, ik was beter gewapend geweest tegen de onwetendheid van mijn toenmalige leeftijdsgenoten over het continent. Pas op mijn twintigste ontdekte ik Naguib Mahfouz. Dat mijn vaderland Marokko en Egypte dezelfde “lingua franca” deelden en dat de Egyptische literaire grootmeester Mahfouz over het hele Afrikaanse continent gevierd werd: het maakte dat ik mijn rug eindelijk kon rechten. *No more bullshit about my fucking roots.*

II. Mahmoud El-Saadani, Egypte

- El-himar min al-sharq (de ezel uit het Oosten)

Na mijn licentiaat Arabistiek en Islamkunde liep ik stage bij de krant The Middle East Times in Cairo. Daar wilde ik enkele in het Westen minder gekende auteurs in het Arabisch ontdekken. Mijn privé-lerares Arabisch was fan van de Egyptische satiricus Mahmoud El-Saadani en van zijn boek “De ezel uit het Oosten.” El-Saadani geldt als een pionier van de satire in zijn thuisland. Dat maakte hem niet erg populair bij de machthebbers. Na een lange periode in ballingschap keerde hij terug naar Egypte onder het regime van wijlen president Hosni Moebarak.

III. Malika Oufkir -en Michèle Fitoussi, Marokko

- De gevangene

Een sterk boek van en over een vrouw die verstrikt geraakte in de politieke intriges van de Marokkaanse *makhzen*. Een aangrijpend, ruw en ontroerend verhaal. Waar gebeurd ook. Onder de zogenaamde “loodzware jaren” van wijlen koning Hassan II werden politieke tegenstanders zwaar aangepakt. Dit boek deed me begrijpen waarom mijn vader zijn continent de rug had toegekeerd. Malika Oufkir was de dochter van de rechterhand van koning Hassan II: generaal Mohamed Oufkir. Na een mislukte staatsgreep wordt Malika met haar familie gedeporteerd naar het zuiden van Marokko. Wat mij naast de gruwel vooral greep, was de schoonheid van haar overlevingskracht. Een verhaal van politieke gevangenschap door de ogen van een vrouw.

IV. Hafid Bouazza, Nederland

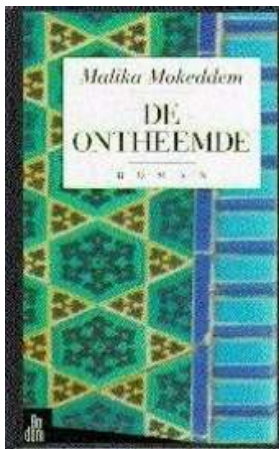
- [Paravion](#)
- **De voeten van Abdullah**
- [Momo](#)

Deze auteur uit de diaspora vertaalde niet alleen eeuwenoude Arabische gedichten naar het Nederlands, hij heeft ook verstand van klassieke Westerse muziek. En dat verklaart zijn genie. In “Paravion”, “De voeten van Abdullah” en “Momo” bestijgt Bouazza de (in mijn ogen destijds moegestreden) Nederlandse taal en vrijt hij haar op zodat ze weer kon glimmen. De opwinding ontdek je in de cadans van zijn zinnen en dankzij de poëzie waarmee hij alles omwikkelt. Literaire verrukking. Zijn barokke stijl, de manier waarop hij de Nederlandse taal optilt naar ongenaakbare hoogtes... deze drie werken heb ik verschillende keren gelezen, de melodieën onderlijnd. Een grote liefde voor Bouazza dus.

V. Malika Mokeddem – Algerije

- [De Ontheemde](#)

“- Hoer!

Ik krijg een schok. “Hoer!” Meer nog dan het navrante beeld van de straat, meer dan de aanblik van de woestijn plant dit woord Algerije in me als een mes...”

Deze passage illustreert het aangrijpende “De Ontheemde” van de Algerijnse Malika Mokeddem. We zijn nog maar enkele pagina’s ver en een eerste mokerslag slaat je al murw. De rauwe passages, het prachtige taalgebruik...de vrouwenhaat, zo ongegeneerd beschreven. Het was alsof ik alles al lezend herkende in dit werk. Malika Mokeddem heeft me bevrijd van alle schaamte om de vaak toegedekte zijde van het vrouw-zijn te belichten dankzij deze “De Ontheemde.” Ik ben haar dankbaar.

VI. Abou El Kacem Chebbi, dichter – Tunesië

- varia

Ook wel eens de Rimbaud van de Maghreb genoemd. Abou El Kacem Chebbi stierf op vijfentwintigjarige leeftijd in 1935. Hij wordt beschouwd als het speerpunt van de romantiek in Noord-Afrika. Zijn Arabische gedichten werden gepubliceerd in de meest prestigieuze Tunesische en oosterse tijdschriften. Chebbi's poëzie heeft een typische, ritmische melodie. Grootse zangers en componisten uit de regio waren zodanig verrukt dat ze zijn poëzie op muziek hebben gezet.

VII. Tahar Ben Jellou, Marokko

- [Zoon van haar vader](#)

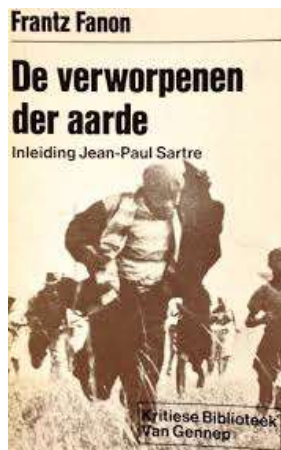

Tahar Ben Jelloun is uiteraard dé moderne literaire vader van de Maghreb. Hij schreef zijn volledig oeuvre in het Frans, wat hem voor mij zeer toegankelijk maakte omdat ik tweetalig Frans/Nederlands ben opgevoed. In 1985 werd hij bekend met het boek “L’enfant de sable”. Het is een verhaal over Marokko na de kolonisatie en hoe individuele vrijheden opgebouwd kunnen worden. Maar wat mij vooral aansprak is het magisch realisme in dit boek. Jelloun stond trouwens ook op de shortlist voor de Nobelprijs Literatuur. Op een avond interviewde ik Tahar Ben Jelloun voor een live publiek in Brussel. Het was een droom die uitkwam. En ik beken: de kritische vragen liet ik achterwege. Ik aanbid

Ben Jelloun.

VIII. Frantz Fanon – Frans Martinique

- [De verworpenen der aarde](#)

Fanon was een Frans-Martinikaanse psychiater, schrijver, Pan-Afrikaans filosoof, vrijheidsstrijder en revolutionair. Ik leerde zijn werk begin jaren '90 kennen. Als beginnend journaliste bij de toen nog erg links gekleurde krant De Morgen in Brussel was dat. Op café duwde een collega van de buitenlandredactie mij dit boek in handen. “De verworpenen der aarde” heeft me wakker geschud. In dit boek van 1961, ingeleid door Jean-Paul Sartre, vindt Fanon zijn inspiratie in de Afrikaanse strijd voor de bevrijding van het Europese koloniale juk. Maar de auteur wil meer dan een nationale of economische onafhankelijkheid: het continent moet her-ontwaken. De verworpenen der aarde is een referentiewerk in de Derde Wereld.

IX. [Fatima Mernissi](#), Marokko

- [Achter de sluier](#)

“Het zal nooit goed gaan met Marokko, zolang de vrouw niet geëmancipeerd is.” Het had een uitspraak van de Marokkaanse sociologe en feministe Fatima Mernissi kunnen zijn. Maar het waren de woorden van een anonieme migrant: mijn vader. *Achter de sluier* (1975) is een klassieker op het gebied van antropologie en sociologie van vrouwen in de Arabische wereld, het Middellands Zeegebied of moslimgemeenschappen in het algemeen. Dat een vrouw kanttekeningen durfde plaatsen bij de geldigheid van enkele hadiths (uitspraken en tradities die aan de profeet Mohamed werden toegeschreven), is een straffe zet. Dat Mernissi luidop poneerde dat ze de ondergeschiktheid van vrouwen die ze in de islam ziet niet noodzakelijk in de Koran vindt, is historisch. Het islamitisch feminisme is sterk aanwezig in Afrika. Maar ik verkies de versie van deze onverschrokken Mernissi. Misschien wel om deze uitspraak: *“Indien vrouwenrechten*

een probleem zijn voor sommige moderne (mannelijke) moslims, dan is niet omwille van de koran, noch omwille van de profeet en nog minder omwille van de islamitische traditie. Het is omdat haar rechten in conflict zijn met de belangen van de man.”

X. Yasmina Khadra, Algerije

- De lammeren Gods (gelezen in het Nederlands)

Mohammed Moulessehouli is de echte naam van Yasmina Khadra, de Algerijnse auteur die in het Frans schrijft. Hij is geboren in de Algerijnse Sahara en moest al op zijn 9de naar de kadettenschool van het leger. Dat hij in de jaren '90 de radicale AIS (armée islamique du salut) bestreed, maakte hem voor mij bijzonder. Want midden jaren '90 schreef ik samen met journalist Wim de Neuter het boek "Allah weent om Algiers", over de opkomst van de partij FIS (Front Islamique du Salut) en de gewapende AIS.

In "De lammeren gods" beschrijft Yasmina Khadra hoe het leven in het Algerijnse dorpje Ghachimat verandert als de jonge fundamentalist Abbas terugkeert.

XI. Desmond en Mpho Tutu, Zuid-Afrika

- The book of forgiveness (Het boek van vergeving)

Aartsbisschop Desmond Tutu, winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede, voorzitter van The Elders en voorzitter van de Waarheids- en Verzoeningscommissie van Zuid-Afrika schreef samen met zijn dochter, de eerwaarde Mpho Tutu, een handleiding over de kunst van vergeving.

Een inspirerend werk.

Iedereen kan transformeren en "genezen". Ook dankzij literatuur.

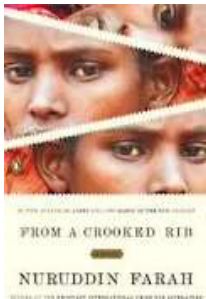
Omar Ba's top 20 boeken

Ngungi Wa Thiongo (Kenya)

[Slechts een korrel graan](#)

'A Grain of Wheat' is een roman van de Keniaanse romanschrijver James Ngugi die voor het eerst werd gepubliceerd als onderdeel van de invloedrijke Heinemann African Writers Series. Het is geschreven terwijl hij studeerde aan de Leeds University en voor het eerst gepubliceerd in 1967 door Heinemann.

[Nurudine Farah](#) (Somalië)

From a Crooked Rib

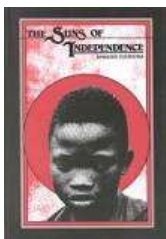
Aminata Sow Fall (Senegal)

La grève des Bàttu

Bernard Dadié (Ivoorkust)

Le pagne noir

Ahmadou Kourouma (Ivoorkust)

[De Brandende zon van de onafhankelijkheid](#)

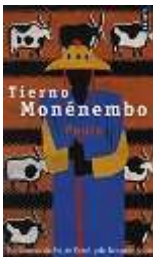
Amadou Hampate Ba (Mali)
L'enfant peul

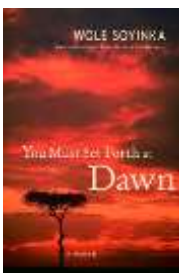
Mia Couto (Mozambique)
Slaapwandelend Land

Nadine Gordimer (Zuid-Afrika)
De Milieubeheerder

Tierno Monénembo (Guinee)
Peuls

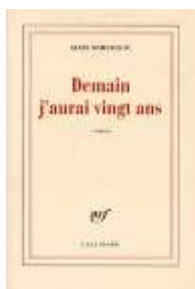
Wole Soyinka (Nigeria)
You must set forth at dawn

Sony Labou Tansi (Congo)
[La vie et demie](#)

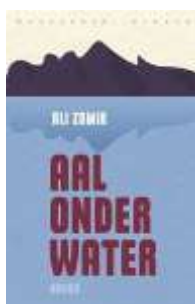
Abdourahman Waberi
L'œil Nomade

Alain Mabanckou (Congo)
Demain j'aurais vingt ans

Gael Faye (Rwanda)
[Klein Land](#)

Ali Zamir (Comoren)
[Aal onder water](#)

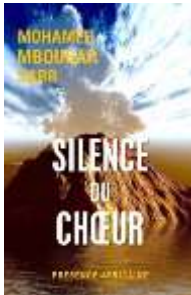

Léonora Miano (Kameroen)
Rouge Impératrice

Aminata Aidara (Senegal)
Je suis quelqu'un

Mohamed Mbougar Sarr (Senegal)
Le silence des chœurs

Jean Luc Raharimanana (Madagascar)
Revenir

3. Overzicht (tour d' horizon) Literaire Wandeling Ontdenk Afrika in Gent

Voor de tiende editie van het literaire festival Het Betere Boek koos het Willemsfonds in 2020 voor het ontgiften van onze literaire blik op het continent Afrika. We wilden Afrika ontdenken. Hiervoor waren **Nadia Dala en Omar Ba** dit jaar onze curatoren. De beloftevolle **Remy M. Ndw** verzorgde dit jaar de vormgeving.

Tegelijk herdacht Het Betere Boek zijn formule en greep de gelegenheid aan om het literaire festival in een nieuwe, wendbare formule te organiseren waarbij:

1. het accent ligt op betrokkenheid en **beleving in kleine groepen**
2. de mogelijkheden van digitale, **virtuele ontmoetingen** ten volle benut worden.

Het Betere Boek 2020 werd een **literaire wandeling**: vanaf 30 augustus 2020 individueel of in kleine groepen en op de dag van het evenement, **zaterdag 10 oktober 2020**, in beperkte groepen op verschillende locaties.

Uitgaande van het thema '**Ontdenk Afrika**', hebben we de kaart van het Afrikaanse continent op de plattegrond van de Stad Gent geprojecteerd. Dit geeft de vrije loop aan de verbeelding van de bezoekers en wandelaars om een programma samen te stellen dat de diversiteit van Afrika met de rijkdom van Gent combineert. Evenwaardig aan de rijkdom van de literatuur van Afrika.

Er zijn 3 **wandelingen** mogelijk:

1. Noord- en Oost-Afrika (4,54 kilometer),
2. Centraal en Zuidelijk Afrika (3,72 kilometer),
3. de omtrek van het continent (6,15 kilometer)

Op de wandelroute worden **zes stopplaatsen** voorgesteld. Voor het festival zelf willen we ook op meerdere plekken telkens een deel van het programma brengen. Op de geprojecteerde kaart bevinden we ons dan respectievelijk aan de monding van de Congostroom, in Bamako (Mali), Casablanca (Marokko), Egypte en de monding van de Nijl, door de Stille Oceaan naar Madagaskar, in Maputo (Mozambique) en tenslotte op Robbeneiland (Zuid-Afrika) vooraleer terug naar Centraal Afrika te trekken.

De **wandelingen vooraf** (en achteraf) kunnen individueel gedaan worden aan de hand van een wandelroute en linken naar begeleidende verhalen door verschillende gasten (audio en video). Hiervoor zijn we in zee gegaan met [RouteYou](https://www.routeyou.com/).

De **première** ging door onder begeleiding van de curatoren voor het lezersplatform GentLeest van onze partner De Krook **op zondag 30 augustus 2020**.

Voor de praktische en inhoudelijke uitwerking rekenden we op onze curatoren, onze vrijwilligers en onze partners. Het Afrika FilmFestival zorgde ook telkens voor een aangepaste film of documentaire. We bekijken het als een uitdaging voor de toekomst van Het Betere Boek en het Willemsfonds.

Datum	Uur		gids
30/aug	13:00	Francka Mouloudi, Naguib Mahfouz - The passing of the century (	Omar Ba & Nadia Dala
	14:00	Opening door Schepen Sami Souguir & shortlist DBU	
	15:00	VIP-Wandeling GentLeest (omtrek)	
	17:00	afsluiting	
6/sep	13:00	Samba Gadjigo & Jason Silverman, documentaire Sembene (2015)	Omar Ba & Guido Convents (ov)
	15:00	VIP-Wandeling (omtrek)	
	17:00	afsluiting	
13/sep	13:00	Meryam Touzani, Adam (2020) 100'	Nadia Dala & Bella & Omar Ba
	15:00	VIP-Wandeling Geuzenhuis (Noord)	
	17:00	afsluiting	
20/sep	13:00	Ken Kamanayo, De verborgen geschiedenis van mijn vader (2016)	Omar Ba & Ronny Mosuse & Ken Kamanayo
	15:00	VIP-Wandeling (Noord)	
	17:00	afsluiting	
27/sep	13:00	Mahmoud Ben Mahmoud, Fatwa (2018) 102'	Nadia Dala & Bella
	15:00	VIP-Wandeling (Noord)	
	17:00	afsluiting	
4/okt	10:30	Festival 9000 Boeken: lezing Max Temmerman (genomineerd De Bronzen Uil)	
	13:00	Adams Mensah, Ghana for you (2018) 60'	Omar Ba
	15:00	VIP-Wandeling (Zuid)	
	17:00	afsluiting	

Selectie gedichten wandeling 'Ontdenk Afrika'

Congo <https://www.lyrikline.org/en/poems/des-mots-6585>

Zuid-Afrika <https://www.lyrikline.org/en/poems/rebel-song-4575>

Zimbabwe <https://www.lyrikline.org/en/poems/sins-our-mothers-11361>

Kenia <https://www.lyrikline.org/en/poems/imani-yako-11842>

Egypte <https://www.lyrikline.org/en/poems/5607?showmodal=de#>

Tunesië <https://www.lyrikline.org/en/poems/herbstblume-3800>

Marokko <https://www.lyrikline.org/en/poems/590>

Ghana <https://www.lyrikline.org/en/poems/african-postman-12539>

Angola <https://www.lyrikline.org/en/poems/perguntas-me-do-silencio-2353#>

Nigeria <https://www.lyrikline.org/en/poems/i-am-12591>

Films

Over de documentaire "The passing of the century" van Francka Mouloudi over het leven van Naguib Mahfouz.

At the end of this century, at the age of 88, Naguib Mahfouz, the only Nobel prizewinner for Literature of the Arab World, agrees, in this rare documentary, to confide in us.

Almost blind and struck with deafness, marked by the after-effects of an Islamic attack, he turns out to be lively, witty and lucid.

His childhood, his discovery of literature - both Egyptian and foreign -, his discipline of life, this City, Cairo, which he has only left three times in his life, the fundamentalism, the role of women, the future of civilization, good and evil : the writer leaves what he has lived through, as well as his view of society, to his people.

This film helps us share the author's world and the evolution of Egypt in the past decades.

Moreover, as a gift, Naguib Mahfouz offers us several aphorisms on matters of life. Thus, according to Mahfouz : "the present is what we suffer, the future is what we hope for and the past is what we love, whether it has been right or wrong, just or unjust"

Over "Sembène"

documentaire / 2015 / duur: 1:22 / Senegal / regie: Samba Gadjigo, Jason Silverman / / Dialogen: Engels, Frans / Ondertiteling: Engels

De Senegalese auteur en filmmaker Ousmane Sembène (1923-2007) is een sleutelfiguur van de postkoloniale Afrikaanse cinema. Als eerste Afrikaanse regisseur in de Sub-Sahara begon hij films te maken gedurende de jaren zestig. Onvermoeibaar voerde hij een vijftig jaar lange strijd om de Afrikaanse verhalen tot de Afrikanen te brengen. Sembène maakte in veertig jaar elf films, waarin maatschappelijk geëngageerde thema's als kolonialisme, racisme, en de rechten van de vrouw veelal centraal staan. Hij won prijzen op de filmfestivals van Berlijn, Cannes en Venetië.

Sembène! vertelt het unieke verhaal van de "vader van de Afrikaanse cinema" aan de hand van de ervaringen van zijn collega en biograaf Samba Gadjigo. Met het gebruik van unieke beelden en exclusief materiaal schetst de documentaire een beeld van Sembènes grootste triomfen en tekortkomingen. Er zijn beelden in verwerkt van de man zelf, zijn films, familie, goede vrienden en medewerkers.

"A welcome survey of the life and art of "the father of African film"." - The Hollywood Reporter

Over "Adam"

Meryam Touzani, 2020

Après avoir été présenté à la 18ème édition du Festival international du film de Marrakech, le premier long métrage de Meryame Touzani a fait sa sortie dans les salles le 15 janvier 2020. Produit par Nabil Ayouch, son mari, et coproduit par Amine Benjelloun et Patrick Quinet, ce film raconte le combat des femmes célibataires, à travers l'histoire de Samia, interprétée par l'actrice marocaine Nisrin Erradi, qui tombe enceinte suite à une relation hors mariage et décide d'abandonner son bébé à qui veut l'adopter. Le long métrage a d'ailleurs raflé plusieurs prix. Il été primé lors du Festival du film francophone d'Angoulême (FFA) qui s'est tenu du 20 au 25 août dernier et avait été présenté au dernier Festival de Cannes, dans la section «Un certain regard». Il a également décroché l'étoile de bronze de l'édition 2019 du Festival d'El Gouna qui s'est tenue du 19 au 27 septembre en Egypte.

Over "De verborgen geschiedenis van mijn vader"

De vader van Ronny Mosuse kwam in 1964 als student (toen: 'evolué') uit Congo naar België. Hij trouwde met een Belgische en keerde nooit terug naar geboorteland. Waarom? Ronny Mosuse gaat op zoek naar zijn familiegeschiedenis in het land van zijn vader. Hij ontdekt dat het koloniale hoofdstuk zeer gevoelig ligt. "Het hele verhaal van mijn vader achterhalen was niet simpel. Hoe komt dat? Is het omdat de geschiedenis van mijn vader- en moederland ook vol ongemakkelijke waarheden zit? Is het daarom ook dat ze verborgen is? En zou dat dan meteen de reden zijn waarom ze, in alle stilte, lijkt te verdwijnen uit de handboeken geschiedenis van ons secundair onderwijs? Waarom blijft het moeilijk om een zo belangrijke gebeurtenis door te geven aan volgende generaties?"

Over "Fatwa"

Brahim Nadhour, een Tunesiër die sinds zijn scheiding in Frankrijk woont, keert naar Tunis terug om er zijn zoon Marouane te begraven die omgekomen is bij een motorongeval. Hij ontdekt dat Marouane een militant was van een salafistische organisatie en besluit de personen die zijn zoon geïndoctrineerd hebben, op te sporen. Beetje bij beetje begint hij te twifelen aan de omstandigheden van zijn dood.

Over "Ghana for you" Filmmaker en acteur Adams Mensah keert terug naar Ghana, het land waar hij geboren is en waar hij de helft van zijn leven heeft doorgebracht. Samen met Belgische en Ghanese vrienden reist hij doorheen Ghana en peilt hij naar de mogelijke motivaties van Ghanezen om vandaag de dag hun land te verlaten. Wat missen ze in Ghana en zijn ze op de hoogte van de persoonlijke en sociale gevolgen van migratie? Een rondreis door zijn moederland op zoek naar mogelijke antwoorden. Een roadtrip om Ghana, haar bewoners en zichzelf beter te leren kennen.

4. Literair festival

Op zaterdag 10 oktober 2020 veroverde het Willemsfonds de stad Gent voor de tiende editie van Het Betere Boek. Onze curatoren Nadia Dala en Omar Ba stelden een programma samen voor dit literair festival op verschillende locaties in de stad. Zo ontgiffen we onze blik op Afrika. Op de verschillende halteplaatsen toonden we de rijkdom en diversiteit van de literatuur van en over Afrika.

Algemene gegevens: zaterdag 10 oktober van 13:00 tot 19:00

De Krook: <https://dekrook.be/>

Miriam Makebaplein 1, 9000 Gent, +3293236800

Ingang via Platteberg 11 (Korianderplein op -1): zaal Blauwe Vogel

Minard Schouwborg: <http://minard.be/>

Romain Deconinckplein 2, 9000 Gent (GPS Walpoortstraat 15, Gent) Schouwborg

Kunstencentrum Vooruit <https://www.vooruit.be/nl/>

Sint-Pietersnieuwstraat 23, 9000 Gent (Domzaal), +3292672820

Geuzenhuis <http://www.geuzenhuis.be/>

Kantienberg 9, 9000 Gent (Zuilenzaal op 1° verdieping), +3292208020

Liberas <https://www.liberas.eu/>

Kramersplein 23, 9000 Gent (Blauwe Zaal), +3292217505

De Krook (Blauwe Vogel)	
<i>gastvrouw</i>	<i>Yasmina El Messaoudi</i>
13:00	Georges Kamanayo & Nadia Nsayi
14:15	Nadia Nsayi & Momi Mbuze Noogwani Ataye Mieko
15:30	Georges Kamanayo & Nadia Nsayi
16:45	Nadia Nsayi & Momi Mbuze Noogwani Ataye Mieko
18:00	livestream DBU
19:00	receptie in Vooruit-café

Om 13:00 werd het eerste boek aan Ted Sikkink overhandigd
Start 13:00 & 15:30 met filmpje: Een regendag in Antwerpen, 3'

	Minard (Schouwburg)
<i>gastheer</i>	<i>Jos Geysels</i>
13:00	
14:15	
15:30	Debat Mohamed Ikoubaan, Jurgen Maas, Aline Lapeire (opname Marcia)
16:45	opvang DBU-auteurs, interviews door Marcia
18:00	Marnix Verplancke host & protocol
18:02	Ellen Buntinx WF & DBU (10 jaar)
18:10	Marnix Verplancke interview debutanten samen (20')
18:30	Jos Geysels juryrapport
18:35	Uitreiking door Stephanie D'Hose, senaatsvoorzitter (& Gentlezer Dirk Lambrecht en Schepen Sami Souguir)
18:42	Uitreiking door (Stephanie D'Hose, senaatsvoorzitter &) Gentlezer Dirk Lambrecht en Schepen Sami Souguir
18:50	DBU laureaat en publieksprijs
19:00	receptie (12 tafels * 4p.) cava & fruitsap rondgaan (rest op vraag)

DE BRONZEN UIL

Frederik Willem Daem

Marije Langelaar

Machteld Siegmann

Max Temmerman

Chris Van Camp

Kevin Van Vliet

Debat: 45 minuten

Korte voorstelling van deelnemers aan debat vanuit specifieke positie: (3*5')

- Mohamed Ikoubaan, directeur Moussem
- Jurgen Maas, uitgever, vnl. boeken in vertaling vanuit Arabische wereld
- Aline Lapeire, programmator deBuren, residenties

Insteek diversiteit literaire prijzen: (3*3')

- Stand van zaken: Aline
- Aanbodzijde: Jurgen
- Diversiteit van betrokkenen bij organisatie: Mohamed

Discussie en voorstellen vanuit insteek diversiteit door panel (6')

Jury's, vertalingen, stimulering schrijvers en uitgeverijen, ...

Concreet rond De Bronzen Uil: werkwijze en repliek door moderator/ juryvoorzitter (5')

Vragen vanuit de zaal aan panel (10')

Vooruit (Domzaal)	
<i>gastheer</i>	<i>Chokri Ben Chikha</i>
13:00	Maria Farag & Djûke Poppinga (over Naguib Mahfouz)
14:15	Jennifer Nansubuga Makumbi (<i>virtueel</i>)
15:30	Maria Farag & Djûke Poppinga (over Naguib Mahfouz)
16:45	Jennifer Nansubuga Makumbi (<i>virtueel</i>)
18:00	livestream DBU
19:00	receptie in Vooruit-café

Geuzenhuis (Zuilenzaal)	
<i>gastheer</i>	<i>Omar Ba</i>
13:00	Ndeye Fatou Kane & docu Cheikh Hamidou Kane
14:15	David Diop, Conny Braam, Rachida Lamrabet
15:30	WOI/II met David Diop, Conny Braam & Rachida Lamrabet
16:45	Ndeye Fatou Kane & docu Cheikh Hamidou Kane
18:00	livestream DBU
19:00	receptie

Film op 2° verdieping: <https://youtu.be/yeU5Rb6TUwU> (52 minuten) maximum 12 personen

Trailer van film: <https://vimeo.com/428115186>

Liberas (Blauwe zaal)	
<i>gastvrouw</i>	<i>Nadia Dala</i>
13:00	Abdelkader Benali
14:15	Taha Adnan
15:30	Abdelkader Benali
16:45	Taha Adnan
18:00	livestream DBU
	(receptie in Geuzenhuis)

Yasmina El Messaoudi toont de verbeeldingskracht van Afrika in de Krook

Kinderen van de kolonies: Georges Kamanayo & Nadia Nsayi

Georges Kamanayo schreef zijn boeiende leven neer in “Tussen twee werelden, een leven in Europa en Afrika”. Als zoon van een Belgische koloniaal en een zwarte Rwandese moeder heeft hij misschien zich nergens ooit echt thuis gevoeld. Nadia Nsayi schreef met “Dochter van de dekolonisatie” een familiegeschiedenis tegen de achtergrond van de Belgische-Congolese relaties. Als kinderen van de kolonies (Rwanda en Congo) ontdenken ook zij Afrika vanuit hun perspectief.

Verbeeldingskracht: In Koli Jean Bofane (vervangen door Nadia Nsayi) & Momi M’buzé Noogwani Ataye Mieke

Verbeeldingskracht is wat de Congolese auteurs In Koli Jean Bofane en Momi M’buzé Noogwani Ataye Mieke verbindt. In hun romans staat de wetenschappelijke verbeelding en potentieel centraal. Bofane toont, zeker in zijn ‘Congolese Wiskunde’, hoe wetenschappelijke verbeelding de emancipatie van een persoon versterkt. Mieke slaagt er dan weer in een blik in de toekomst te werpen en toont ons hoe onze wereld er later wel eens zou kunnen uitzien. Eén ding is zeker: dit wordt een verrassend gesprek.

Omar Ba over respect voor de Afrikaanse strijder in het Geuzenhuis

Beloftes aan een Afrikaanse soldaat

Hoe hebben de Afrikanen de Wereldoorlogen beleefd? Welke beloften braken de kolonisten nadat de Afrikanen voor hen hadden gestreden? Welke rol hebben de oorlogen gespeeld in de latere burgerbewegingen in de Verenigde Staten en de onafhankelijkheidsstrijden in Afrika? David Diop, Rachida Lamrabet en Conny Braam gaan hierover met elkaar in gesprek.

De Frans-Senegalese literatuurwetenschapper David Diop vertelt in ‘Meer dan een broer’ het verhaal van Alfa Ndiaye en Mademba Diop die tijdens de Eerste Wereldoorlog streden voor Frankrijk in Afrikaanse veldslagen. In ‘Wij zijn de wrekers over dit alles’ beschrijft Conny Braam de dodenmars vanuit Auschwitz naar het westen vanuit het perspectief van zwarte krijgsgevangenen. En in ‘Vertel het iemand’ van Rachida Lamrabet volgen we de jonge Amazigh die bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog naar het Franse front gestuurd wordt en zijn ervaringen in een dagboek neerschrijft. Een verhaal over de oorlogsgruwel en het racisme van officiers.

De drie auteurs stellen zichzelf eerst voor en gaan dan in een gesprek op zoek naar erkenning van de Afrikaanse bijdrage aan de wereldvrede en nieuwe wereldorde in de tweede helft van de twintigste eeuw.

Respect: Ndèye Fatou Kane & Cheikh Hamidou Kane

Ndèye Fatou Kane is de kleindochter van de Senegalese auteur Cheikh Hamidou Kane. Net als haar grootvader beschrijft ze haar verhalen tegen een achtergrond van strijd om respect en gelijkwaardigheid. Nadat Omar Ba met haar in gesprek is gegaan over haar feministische strijd geeft ze (con)tekst en uitleg bij de documentaire over haar grootvader Cheikh Hamidou Kane, auteur van ‘Ambivalent avontuur’. De documentaire van Mo Sow wordt in première getoond op Het Betere Boek.

Nadia Dala over (dichterlijke) vrijheid in Liberias

Abdelkader Benali over identiteit

Gouden Ganzenveerlaureaat (2020) Abdelkader Benali presenteert op Het Betere Boek zijn nieuwste boek: ‘Reizigers van een nieuwe tijd’. Benali is een gevierd schrijver. Ook hij ontdekt Afrika vanuit zijn eigen perspectief. Op de achterflap van ‘Reizigers van een nieuwe tijd’ is te lezen dat identiteit

meer door omstandigheden en toeval bepaald wordt dan door geboorte en nationaliteit. Hierover gaat Benali in gesprek met curator Nadia Dala. Benali heeft het over de noord-zuidverhoudingen en de vermenging van religies in de zeventiende eeuw. Daarnaast belicht hij de illegale handel van Afrika en Europa die het gevolg is van de terugtrekking van moslims uit het Iberische schiereiland na 1492. Vanaf dan ontstond er een fluïde gebied met twee culturele en economische sferen. De consequenties daarvan zijn ook vandaag nog steeds actueel.

Poëzie uit Afrika: Taha Adnan

Als 26-jarige kwam Taha Adnan naar België. In een interview met Mo zegt hij dat hij “een afgewerkt product Made in Morocco” was. Hij schrijft poëzie in het Arabisch, waaronder twee gedichten naar aanleiding van de aanslagen in Brussel. Hij gaat over poëzie uit Afrika in gesprek met curator Nadia Dala.

Afrika speelt met Chokri Ben Chikha in Vooruit

Wat? Sinds wanneer ligt Egypte in Afrika?

Djûke Poppinga en Maria Farag gaan eerst met elkaar in gesprek over het belang van nobelprijswinnaar Naguib Mahfouz en de plaats van Egypte in Afrika. Gastheer Chokri Ben Chikha modereert het gesprek. Daarna presenteert Maria haar net uitgekomen boek ‘Huis van mijn moeder’. Dit is een verhaal van een verscheurde familie en een land dat de afgelopen decennia ingrijpende sociaal-politieke en religieuze veranderingen onderging. Deze geschiedenis heeft niet alleen haar moeders leven bepaald, maar ook Maria’s eigen leven gevormd.

Jennifer Nansubuga Makumbi

De Afrikaanse auteur Jennifer Nansubuga Makumbi debuteerde met ‘Kintu’, een roman die in Afrika een cultstatus verwierf. Het kolonialisme komt nergens voor in haar roman, omdat ze overtuigd is dat de geschiedenis van Afrika door zoveel meer is bepaald dan het koloniale verleden. Door wat dan? Je komt het te weten tijdens haar gesprek met Chokri Ben Chikha.

De Bronzen Uil in Minard

Debat diversiteit en literaire prijzen

Mohamed Ikoubaân (Mousslem), Jurgen Maas (uitgever), Awa Sene Sarr (o.v.) en Aline Lapeire (deBuren) gaan in debat over de diversiteit in De Bronzen Uil en andere literaire prijzen in de Nederlanden.

Moderator: Jos Geysels

Uitreiking De Bronzen Uil

Wie volgt Annemarie Haverkamp op als winnaar van De Bronzen Uil? Tijdens de prijsuitreiking in de Minard kom je als een van de eersten te weten wie met de cheque van 10.000 euro aan de haal gaat. Gastheer Marnix Verplancke interviewt de genomineerden waarna het juryverslag wordt voorgelezen en de winnaar en publieksfavoriet bekendgemaakt worden.

De publieksprijs zit dit jaar in een nieuw jasje en wordt maar liefst verkozen door 5 platformen die zelfstandig bepalen hoe zij “hun favoriet” aanduiden.

De uitreiking werd in livestream uitgezonden op de verschillende locaties van Het Betere Boek en op Facebook.

I.s.m. A-NV

5. Expo Arrival/Departure (9-28/10/20)

Arrival/Departure is een tentoonstelling van Younes Baba-Ali in het kader van Het Betere Boek 2020 onder het thema 'Ontdenk Afrika'. Liberas koppelt hieraan een artistieke reflectie op haar archief rond Congo. Liberas beschikt over [een zeer uitgebreide collectie foto's](#) over Congo, zowel de fauna en flora, het dagelijkse leven, de koloniale periode, de onafhankelijkheid en zo meer vanuit de toenmalige propagandadienst InforCongo.

Ter gelegenheid van de ontkenoefening van Het Betere Boek, zal deze reflectie ook uitmonden in een tentoonstelling van een aantal installaties rond dit thema. De vraag werd gesteld aan de kunstenaar Younes Baba-Ali. Younes Baba-Ali maakte vorig jaar op de [Biënnale van Lubumbashi](#) drie installaties en zal naast deze installaties ook een nieuwe creatie maken op basis het archiefmateriaal van Liberas. De drie installaties stonden tot voor kort nog in Congo en zijn momenteel nog onderweg. Maar ook dit traject maakt deel uit van de reflectie, met name rond de (on)mogelijkheden van (internationale) uitwisseling. De tentoonstelling concentreert zich rond vertrek en aankomst en de manier waarop dit vanuit verschillende perspectieven anders gepercipieerd wordt. Deze reflectie in september kadert in de ontwikkelingsresidentie die Younes heeft bij [Kunsthof Gent](#). Kunsthof Gent is dan ook partner van dit project en presenteert een avond met de kunstenaar rond zijn oeuvre, zijn residentie en dit traject: **Artist Talk met Younes Baba-Ali**, Danielle Van Zuijlen (Kunsthof) en Pascal Nicolas (Het Betere Boek) op **vrijdag 9 oktober** (van 20:00 tot 23:00 in Lange Steenstraat 14, 9000 Gent).

Opening expo: 9/10, 18u

De expo "Arrival/departure" werd op 9/10 om 18u geopend in het bijzijn van kunstenaar Younes Baba-Ali. Deelname was gratis.

"Rather than a repository of memory, Baba-Ali's archival series seems to function as an instrument to examine memory and the act of looking and archiving as such. By obliterating the content of the photographs, his staging of the archive reveals new details, such as the impression of postmarks, notes, and folds, and brings into view the tactility of the photographs with their creases, scalloped edges and white borders. Hidden in their archival receptacles, folders and files, turned upside down, the artist pushes the viewer to look more closely and search for clues in areas that have not been dissolved or hidden. By doing so, he confronts us with our own process of looking and remembering. Obliterating their presupposed 'content', Baba-Ali allows the viewer to approach the photograph as an object. Imperfections such as blemishes and dust spots are retained and indicate the photographs presence as an object. The stains of both history and experience - traces of having-been-there - mark the process of their organic vulnerability. By incessantly drawing our attention to the materiality of the photos, Baba-Ali heightens the viewer's visceral and physical engagement with the work, thus sharpening his or her awareness of the act of looking and the constructed nature of what is being scrutinized, marking the process of observation more than anything else. The reframing these pictures as apparent objects and the temporal layers between their capturing and staging now, allows for a reflection on the apparent dichotomies of truth and fiction and the influence of memory on both. As such, the focus is no longer on the original picture, but on the viewer. Far from providing objective information in a notionally transparent record, the images declare themselves, first and foremost, as visual - and political - artifacts. By paring these images with their containers - ranging from files and envelopes to boxes-, Baba-Ali implies the benign hoax inherent each of them. Like the photographs, these objects - now turned artworks - are quite literally unable to convey information.

They are to be left untouched in their sculptural formation, handled meticulously by wearing latex gloves and applying protective foils on them. They are subjected to the same objectification, rendering the actual content essentially obsolete and instead focusing on its material, factual status. Staging photography and its archives is to provide the grounds for a reconfiguration of knowledge, its ownership and modes of production.”

9/10/20 ARTIST TALK: YOUNES BABA-ALI

Younes Baba Ali maakt deel uit van het [ontwikkelingsprogramma](#) in Kunsthall Gent. Zijn werkperiode overlapt met de tentoonstelling [Arrival/Departure](#) bij Liberas Gent, in het kader van het festival “Het Betere Boek 2020”: Ontdenk Afrika. Voor deze tentoonstelling haalden we drie werken die Younes Baba Ali in 2019 maakte voor de Lubumbashi Biennale vanuit Congo naar Gent. Door (internationale) restricties in tijden van corona kwamen ze echter niet op tijd aan. Eén werk uit de tentoonstelling, de installatie Arrival/Departure (waar de tentoonstelling haar titel aan ontleent), is te zien in Kunsthall Gent.

Op vrijdag 9 oktober verwelkomden we Pascal Nicolas (Het Betere Boek) en curator Sandrine Colard (Lubumbashi Biennale 2019) bij de artist talk van Younes Baba-Ali over zijn werk.

Arrival/Departure in Kunsthall Gent, 9 – 28 oktober 2020

De installatie *Arrival/Departure* bestaat uit een video, valse Belgische paspoorthoesjes en een verkoopstand. In Lubumbashi maakte Baba-Ali Belgische paspoorthoesjes na, die hij onder een groep Congolese kunstenaars verspreidde. Naast de fictieve paspoorten en een verkoopstand van waaruit de hoesjes werd verkocht, maakt een video deel uit van de installatie, waarin de Congolese kunstenaars getuigen van hun ervaringen met het reizen en gebruiken van hun eigen Congolese paspoorten, vermomd achter een Belgische façade. De paspoorthoesjes zijn een ideaal middel voor het stellen van vragen over kwesties van een andere orde, zoals staatsveiligheid, individuele vrijheid, mobiliteit en persoonlijke en nationale identiteit. Ze leggen niet alleen nationale grenzen bloot, maar ook grenzen tussen sociale en interpersoonlijke systemen van allerlei aard en leggen niet alleen nationale grenzen bloot, maar ook grenzen tussen sociale en interpersoonlijke systemen van allerlei aard. De overige 2 werken die Baba-Ali maakte voor de Lubumbashi Biennale zijn te zien bij Liberas, samen met een artistieke reflectie op hun Congo-archief. Het geheel vormt een reflectie rond de (on)mogelijkheden van (internationale) uitwisseling. De tentoonstelling concentreert zich rond vertrek en aankomst en de manier waarop dit vanuit verschillende perspectieven anders gepercipieerd wordt.

6. Streaming

Op elke locatie: vaste internetverbinding ter beschikking gesteld.

Monitors of schermen voor livestreaming De Bronzen Uil in de Krook, Vooruit, Liberas en Geuzenhuis voorzien.

Regie gebeurde vanuit Minard.

<http://hetbetereboek.broadcaststream.eu/>

	Livestream A
13:00	Georges Kamanayo & Nadia Nsayi
14:15	In Koli Jean Bofane & Momi Mbuze Noogwani Ataye Mieko
15:30	Maria Farag & Djûke Poppinga (over Naguib Mahfouz)
16:45	Jennifer Nansubuga Makumbi (digitaal)
18:00	Marnix Verplancke host & protocol
18:02	Ellen Buntinx WF & DBU (10 jaar)
18:10	Marnix Verplancke interview debutanten samen (20')
18:30	Jos Geysels juryrapport
18:35	Uitreiking door Minister Bart Somers (& Gentlezer Dirk Lambrecht en Schepen Sami Souguir)
18:42	Uitreiking door (Minister Bart Somers &) Gentlezer Dirk Lambrecht en Schepen Sami Souguir
18:50	DBU laureaat en publieksprijs

	Livestream B
13:00	Ndeye Fatou Kane & docu Cheikh Hamidou Kane
14:15	David Diop, Conny Braam, Rachida Lamrabet
15:30	WOI/II met David Diop, Conny Braam & Rachida Lamrabet
16:45	

7. De Bronzen Uil

Het project De Bronzen Uil is een meerledig cyclisch literair project in Vlaanderen en Nederland. Ten eerste is De Bronzen Uil een jaarlijkse prijs voor de beste Nederlandstalige debuutroman (geen non-fictie, geen poëzie) van het Willemsfonds en het Algemeen-Nederlands Verbond. De Nederlands-Vlaamse jury (bestaande uit voorzitter Jos Geysels, Yasmine Allas, Majida Bellal, Sylvain Peeters, Wim van Gelder, Sofie Vandamme en Marnix Verplancke) selecteert hoogstens zes genomineerden voor de Bronzen Uil. De genomineerde auteurs stellen op het literaire festival Het Betere Boek op de tweede zaterdag van oktober in Gent (VL) hun debuutroman voor. De namen van de genomineerden worden begin september publiek gemaakt op de website.

Ten tweede maakt De Bronzen Uil een belangrijk onderdeel uit van het literaire festival Het Betere Boek, waar de prijs wordt bekend gemaakt en de debutanten worden gepresenteerd. Het Willemsfonds neemt hiervan de concrete organisatie op zich, en wordt daarin bijgestaan door de partners van het festival.

Ten derde is De Bronzen Uil sinds 2020 ook een literaire tournee doorheen Vlaanderen, Brussel en vanaf 2021 ook Nederland. In samenwerking met enerzijds plaatselijke Willemsfondsafdelingen of ANV-kernen en betere lokale boekhandels worden in verschillende Vlaamse en Nederlandse provincies gesprekken georganiseerd waarbij de prijswinnaars (De Bronzen Uil en de publieksprijs) door één van de juryleden worden voorgesteld aan het publiek. Zo komt het publiek in contact met de debutanten en ontstaan er discussies rond maatschappelijk relevante thema's.

Ten vierde verkiezen vanaf 2020 vijf onafhankelijke platformen uit Vlaanderen en Nederland de publieksprijs van De Bronzen Uil. Dit biedt de mogelijkheid op verscheidenheid en betrokkenheid en garandeert een grotere objectiviteit. Aan elk platform wordt 20% van de stemmen toegewezen. Er kan gestemd worden vanaf de bekendmaking van de genomineerden (laatste zondag van augustus) tot en met de woensdag voorafgaand aan de uitreiking van Het Betere Boek. Elk platform organiseert de stemming op eigen wijze en deelt het resultaat in alle discretie mee aan de coördinator van De Bronzen Uil.

Dit zijn de platformen van 2020:

1. De traditionele poll gehouden op de website van Het Betere Boek.
2. Een lezersjury van Gent Leest verkiest hun favoriet (i.s.m. De Krook)
3. Lezers uit Nederland werden van harte uitgenodigd om de genomineerden te lezen én mee te doen aan de publieksprijs. Zij konden hun stem uitbrengen via de website van het Algemeen-Nederlands Verbond.
4. De boekhandels (en Willemsfondsafdelingen) die deelnemen aan de aansluitende De Bronzen Uil-tournee (voorjaar 2021) namen ook deel aan het bepalen van de Publieksprijs.
5. Bibliotheken en leesclubs uit Nederland

Ten vijfde bestaat vanaf 2020 de mogelijkheid om aan De Bronzen Uil een schrijfpodracht en/of een residentie te koppelen. Dit wordt nog verder overlegd met de winnares Machteld Siegmann. De Bronzen Uil groeit op deze manier uit tot een sensibiliseringsinstrument om de kracht van multifocale benadering te promoten door te vertrekken van verbinding en openheid om wereldwijde uitdagingen aan te snijden en na te denken over manieren om onze samenleving op een creatieve en artistieke manier heruit te vinden vanuit verschillende perspectieven.

In essentie is dit deelproject het resultaat van samenwerking tussen organisaties en mensen die vanuit literatuur tot een ontmoeting komen, opgestart in een geest van partnerschap en co-creatie. Zo verzekert De Bronzen Uil zich om bijzondere aandacht te schenken aan de dynamiek van culturele verscheidenheid en zorgt de kracht van de verbeelding tot een actieve deelname aan de samenleving via de literatuur met een verhoogd vermogen tot uitwisseling met anderen, zijnde de voorwaarde tot actief wereldburgerschap.

1. Vooreerst wordt de samenwerking positief beoordeeld en wensen het A-NV en het Willemsfonds deze samenwerking ook verder te zetten in de toekomst. De **jury** deelname wordt positief geëvalueerd. De samenstelling van de jury is in orde, de juryleden wensen ook volgende editie in de jury te zetelen.
2. Wat de **presentatie** betreft, worden volgende bemerkingen gemaakt:
  - Presentatie met interviews is prima: misschien moeten de genomineerden daarna van het podium af zodat er geen 5 teleurgestelde schrijvers in het zicht van het publiek overblijven bij de prijsuitreiking
  - Het juryverslag was wat kort. Dit zou misschien ook vooraf al kunnen voorbereid worden? Dit kan opgevangen worden door de reden van nominatie van elk boek te vermelden bij de voorstelling van de shortlist.
3. **Periode** tussen shortlist en prijsuitreiking is kort maar haalbaar volgens lezersplatformen. Shortlist bekend maken met activiteit laatste zondag van augustus. Andere opties worden besproken maar niet weerhouden. Ook reden van nominatie van elk boek te vermelden bij shortlist.
4. **Streaming**: voor DBU 260 kijklocaties, waarvan veel in Nederland. Positief onthaald, zeker in het kader van uitbreiding DBU naar Nederland. Nog verder te professionaliseren in presentatievorm.
5. Hervorming **Publieksprijs**, het gaat dan voornamelijk om het systeem van Stadslezers zeer positief, uit te breiden naar andere platforms. Lezers die gestemd hebben op HetBetereBoek.be komen zowel uit Vlaanderen als Nederland. De aparte Nederlandse kanalen zullen nog beter uitgewerkt worden volgend jaar, zodat er een groter draagvlak ontstaat in Nederland voor De Bronzen Uil.
6. Samenwerking **boekhandels en leesclubs** dient nog verder uitgewerkt te worden, te beginnen met de tournee.
7. Vooropgestelde **tournee**: in maart en april 2021, 8 in Nederland, 6 in Vlaanderen en Brussel in voorbereiding.
8. **Coaching traject of schrijfopdracht**: verder uit te werken (Huis van Herman Teirlinck/ Sigrid Bousset of andere?), e-book n.a.v. HBB 2021?
9. **Communicatie**: meer als Vlaams-Nederlands initiatief aankondigen. Ook op podium naast banner van Willemsfonds, een banner van A-NV voorzien. Ook voor de tournee een paar banners van De Bronzen Uil voorzien met WF & A-NV als initiatiefnemers.

3. Evaluatie Het Betere Boek

Concept & Partnerschappen:

De vijf locaties (Krook, Minard, Geuzenhuis, Liberas en Vooruit) zijn positief en wensen in de toekomst verder samen te werken, evenals Kunsthal Gent (reflectie op thema vanuit beeldende kunsten). Voor deze editie hadden we ook thematische partnerschappen gevonden: Africalia, Darna en Afrika Film Festival. Er is behoefte aan een gezamenlijk startmoment (met internationale spreker) en afsluiting (prijzuitreiking).

Ticketverkoop

Voor de ticketverkoop gingen we dit jaar voor het eerst in zee met Vooruit. Daarbij waren er enkele kinderziektes, maar niets onoverkomelijk voor de toekomst. Er wordt dus een verdere samenwerking voorgesteld.

Literaire wandelingen

De literaire wandelingen waren een succes: zes maal uitverkocht (twintig deelnemers per wandeling). De wandelingen werden door de deelnemers zeer positief onthaald. Er is potentieel om deze wandelingen regionaal uit te breiden over heel Vlaanderen en Nederland. Wel is er nog nazorg nodig. Momenteel werkt een stagiair hieraan evenals aan een versie van de wandeling voor onder meer het vak NCZ in het onderwijs.

Streaming

Voor De Bronzen Uil waren er 260 kijklocaties, voor Het Betere Boek waren er tussen de 64 en 180 kijklocaties. De streaming werd positief onthaald, zeker in het kader van uitbreiding van De Bronzen Uil naar Nederland. Wel moeten we de streaming nog verder professionaliseren in presentatievorm.

Thema('s)

Het thema 'Ontdenk Afrika' werd goed onthaald. Voor volgende jaren zijn volgende thema's gekozen:

- 2021: bevrijd de zinnen!
- 2022: verschoon de kunsten!

Curatoren

Het systeem van co-curatoren vergt veel energie, maar brengt via een vruchtbare dialectiek minder voor de hand liggende, mooie resultaten. Het proces zou ook voor bredere werking kunnen ingezet worden. Samenwerking met Omar Ba en Nadia Dala als curatoren was zeker positief. Ook als gastheer en -vrouw waren ze goed. Ook voor volgende jaren zal een complementair duo gevraagd worden.

Vrijwilligers

Zowel voor de jury als voor het festival: fantastisch! De aanwezige collega's ook trouwens.

Prijzen

€18 enkel in voorverkoop via Vooruit. Aan de kassa €10 per sessie ter plaatse te betalen (cash of voor Geuzenhuis/Liberas via sumup). De uitreiking van De Bronzen Uil in Minard was op uitnodiging. Iedereen die dat wenste kon de uitreiking wel via streaming op verschillende locaties bekijken. Maximale capaciteit van elke zaal: 40 personen.

ticketmatic

Ticketstanden

Ticketstanden

ID	Evenement	Locatie	Datum	Capaciteit	Bek	Vrijkaart	Gesamwoord	Verkocht	Bek	Beschikb	Bezet %
37253	Abdeloued Bensai	Liberas	10/10/2020 13:00	40	0	0	0	34	34	6	85,00 %
37244	Georges Kanetayo & Nada Njaye	De Krook (Blauwe Vloer)	10/10/2020 13:00	40	0	0	0	40	40	0	100,00 %
37258	Maria Farag & Djine Pappage (over Magali Mathieu)	Danceal	10/10/2020 13:00	40	10	0	0	14	14	16	46,67 %
37248	Woleye Fatus Kare & Jatu Cheikh Hamidou Kare	Geuzenhuis	10/10/2020 13:00	40	10	0	0	13	13	12	43,33 %
37245	In Koo Jean Boufane & Mouri Mouri Koussani Ataye Meko	De Krook (Blauwe Vloer)	10/10/2020 14:00	40	0	0	0	14	14	8	35,00 %
37261	Jennifer Homabaga Makambi	Danceal	10/10/2020 14:00	40	10	0	0	30	30	0	100,00 %
37257	Taha Adnan over jorjike et Africa	Liberas	10/10/2020 14:00	40	0	0	0	18	18	22	45,00 %
37250	Willy met David Dins, Corey Brouck & Rachide Lamobler	Geuzenhuis	10/10/2020 14:00	40	0	0	0	31	31	8	77,50 %
37256	Abdeloued Bensai	Liberas	10/10/2020 15:00	40	10	0	0	23	23	7	76,67 %
37263	Delaf Mohamed Koussani, Julien Maas, Alize Lapere, Ami Sorel Sar (x2)	Minardscheneburg	10/10/2020 15:00	40	10	0	0	23	23	7	76,67 %
37266	Georges Kanetayo & Nada Njaye	De Krook (Blauwe Vloer)	10/10/2020 15:00	40	10	0	0	30	30	0	100,00 %
37260	Maria Farag & Djine Pappage (over Magali Mathieu)	Danceal	10/10/2020 15:00	40	10	0	0	18	18	12	60,00 %
37246	In Koo Jean Boufane & Mouri Mouri Koussani Ataye Meko	De Krook (Blauwe Vloer)	10/10/2020 16:00	40	10	0	0	26	26	4	86,67 %
37262	Jennifer Homabaga Makambi	Danceal	10/10/2020 16:00	40	10	0	0	25	25	5	83,33 %
37249	Woleye Fatus Kare & Jatu Cheikh Hamidou Kare	Geuzenhuis	10/10/2020 16:00	40	5	0	0	35	35	0	100,00 %
37258	Taha Adnan over jorjike et Africa	Liberas	10/10/2020 16:00	40	10	0	0	12	12	18	40,00 %
				640	105	0	0	406	406	129	

Controle op 08/10/2020 16:18

7/1

Samenwerking

Het Willemsfonds staat in voor de inhoudelijke en logistieke coördinatie en zorgt voor een afstemming van de inbreng van de verschillende partners.

Onze strategie om samen te werken met partners gaat fundamenteel uit van gelijkwaardigheid en complementariteit. Hierbij brengen alle partners in waarin ze sterk staan zonder een overwicht te krijgen op de ontwikkeling van de werking of het project.

Ook intern staat samenwerking voorop. Het idee om structureler samen te werken met de verschillende partners rond het thema van Het Betere Boek illustreert de wil om in dialoog tot een confronterende samenhangigheid te komen die tegelijk leidt tot een gedragen en verbonden project dat de maatschappelijke uitdagingen van onze wereld verbeeldt én verwoordt. Het resultaat is een multifocale werking die tegelijk een sensibiliseringsinstrument is om duurzame menselijke ontwikkeling te bevorderen door steun te verlenen aan de hedendaagse culturen en kunsten, in het bijzonder op literair vlak. Ook de keuze voor twee gelijkwaardige curatoren zorgt voor samenwerking tussen sterke individuen.

Het Betere Boek zou onmogelijk te organiseren zijn zonder partners. De samenwerking versterkt de werking en zorgt voor een betere bekendmaking bij een nog meer divers publiek.

De voornaamste Gentse partners van het Willemsfonds voor Het Betere Boek zijn:

- De Krook, Klaartje Van der Bauwhede, Klaartje.VanderBauwhede@stad.gent
- Geuzenhuis, Griet Engelrelst, Griet@geuzenhuis.be
- Liberas.eu, Peter Laroy, Peter.Laroy@Liberas.eu
- Minard, Rik Vandecaveye, rik@minard.be
- Vooruit, Peter Van den Eede, peter@vooruit.be
- Kunsthal.Gent, Danielle Van Zuijlen, danielle@kunsthal.gent

We werken vanaf de eerste editie nauw samen met het Geuzenhuis en met Liberas (voormalig Liberaal Archief). Zij stellen hun knowhow, en communicatiekanalen ter beschikking. Ook maken zij het evenement bekend bij hun achterban en organiseren een deel van de activiteiten in hun infrastructuur. Deze samenwerking zorgt ervoor dat het festival een draagvlak behoudt binnen de vrijzinnige en liberale gemeenschap van Gent, Vlaanderen en daarbuiten. Sinds 2018 werken we ook samen met De Krook en de Minardschouwburg. Zij stellen hun infrastructuur, ervaring en communicatiekanalen ter beschikking voor wat betreft de presentaties in het kader van Het Betere Boek. Vanaf 2020 is daar ook een samenwerking met Kunstencentrum Vooruit en met Kunsthal.Gent bijgekomen.

Bovendien zijn we doorheen de werking steeds op zoek naar bijkomende lokale en thematische partners met veel ervaring in de culturele en/of literaire sector en met een uitgebreid netwerk. Deze partners geven input en tips voor de invulling van het project maar breiden tegelijkertijd de achterban van de werking sterk uit. Zo is er op het vlak van beeldende kunsten een eerste samenwerking geweest in 2020 met Kunsthal.Gent. Maar ook met Vlaams-Marokkaans Huis Darna staat er een structurele samenwerking op til voor de komende jaren. Ook in 2020 was er een samenwerking met het Afrika FilmFestival en Africalia.

Het geheel van partners biedt een stevig netwerk en draagvlak voor de werking van Het Betere Boek, dat goed ingebed is in de Gentse cultuurcontext.

Daarnaast is Literatuur Vlaanderen een structureel ondersteunende partner voor De Bronzen Uil en staan we in nauw contact met de lezers van het platform Gent Leest. Internationaal is er ook een structurele samenwerking met A-NV, Algemeen-Nederlands Verbond dat ook voornamelijk participeert aan De Bronzen Uil.

Het Betere Boek heeft de ambitie om Gent als literaire stad op de kaart te zetten. Het weerkerende karakter van het festival, de kwaliteit van de sprekers en de uitstraling binnen zowel het literaire, academische als het bredere culturele veld in binnen- en buitenland zijn doorslaggevend. Het Betere Boek is hét Gentse literair festival bij uitstek en dat al sinds 2011.

Het Betere Boek evolueert meer en meer naar een stadsfestival waardoor Gent een vaste plaats gekregen heeft in het landschap van literaire festivals. Onze samenwerking met andere partners zoals de Gentse bibliotheken, Geuzenhuis, Liberas, Minard en Vooruit, zorgt ervoor dat dit festival een serieuze impact heeft op het Gentse cultuurleven met een ruime bovenlokale en zelfs internationale uitstraling. Die verbondenheid wordt ook gestimuleerd door parallelle trajecten met bepaalde partners, zoals de doorlichting van de collectie van de Krook vanuit het thema of de artistieke reflectie op het archief van Liberas rondom het thema.

Ook de uitreiking van De Bronzen Uil in Gent als de voornaamste literaire debuutprijs in de Lage Landen draagt bij aan de uitstraling van Gent als koesterende en stimulerende stad van kunst, cultuur, cultureel erfgoed en literatuur. Vanaf 2020 heeft de prijs ook een talentontwikkeldend luik uitgewerkt met een tournee langs boekhandels en een persoonlijk coachingstraject voor de laureaten.

Contact en verslag:

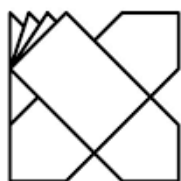
Pascal Nicolas

Pascal.Nicolas@Willemsfonds.be

+32471256519

het
**betere
boek**

willems
fonds

DE KROOK
BIBLIOTHEEK

WAAR VRIJDENKERS THUIS ZIJN

minard

KUNSTHAL
GENT

LIBERAS
Liberaal Archief

AFRIKA
FILMFESTIVAL

Africalia
CREATIVITY IS LIFE

DARNA
Een open huis

CULTUUR GENT

Vlaanderen
verbeelding werkt

